МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

АНОТАЦІЯ
РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Політичні, правові і соціальні системи в контексті геополітичних змін

(назва дисципліни)

Напрям підготовки: Усі

Термін засвоєння ОПП: 4 роки - нормативний, 3 роки - скорочений
(нормативний, скорочений строк навчання)

Форма навчання: для всіх форм навчання
(денна,заочна форма навчання)

Кафедра філософії, українознавства і політології

Розробники: доц. Васильєва І.Г., ст.викл.Віцько О.В., ст.викл.Варич О.П.

м. Харків 2016 рік

1. Місце дисципліни в структурі ОПП

Необхідна навчальна база перед вивченням дисципліни

1. Філософія.
2. Психологія.
3. Теоретико-правові основи освіти.

Успішне освоєння курсу дозволяє перейти до вивчення наступних дисциплін

1. Соціальні технології використання людських ресурсів.
2. Нормативно-правове забезпечення освітянської діяльності.
3. Інтелектуальна власність.

2. Вимоги до результатів із дисципліни

Унаслідок вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основні категорії та закони соціології як науки,
- сутність суспільства як цілісної системи;
- сутність суспільного устрою;
- суспільні системи та характерні для них соціокультурні норми і способи регулювання суспільних відносин;
- соціально-політичні процеси та явища на глобальному, макро-, мезо- та мікрорівні;
- сутність права,
- правові системи та систему права;
- систему законодавства та систему нормативно-правових актів;
- систему галузей права та джерел галузі

вміти:

- узагальнювати та аналізувати основні соціальні факти, соціально значущі проблеми і процеси;
- організовувати соціальну взаємодію у різних типах соціальних спільностей;
- використовувати основні положення та методи гуманітарних і соціально-економічних наук при вирішенні професійних завдань.
- -оперувати загальнонауковою методологією та базовими уявленнями про основи соціальних і політичних процесів, технологій;
- -визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти суспільних знань;
- аналізувати сутність основних політичних явищ;
- компетентно будувати інформаційне спілкуваання в професійному і непрофесійному комунікативному середовищі з урахуванням існуючого соціокультурного контексту;с
- самостійно оцінювати і узагальнювати опрацьований матеріал, зокрема інформаційний;
- формувати громадські якості, національну гідність, патріотизм, гендерну парітетність у своїх майбутніх вихованців і колег;
- вільно оперувати в усній та письмовій професійній мові основними поняттями у сфері правової науки;
- засвоїти способи самостійного отримання та обробки різнобічної правової інформації з різних джерел;

- орієнтуватись у системі законодавства та вміти використовувати нормативно-правові акти;
- визначати суть та пояснювати зміст юридичного документу та шляхи його застосування;
- використовувати знання з правознавства при аналізі та правовому розв'язанні конкретних професійних ситуацій;
- активно та свідомо приймати участь у суспільно-політичному житті країни, впливати на державну політику.

3.Зміст робочої програми

Змістовий модуль 1. Правові системи сучасності.

Тема 1. Теорії праворозуміння. Поняття та походження права (2 г.).

Поняття праворозуміння. Класифікація форм праврозуміння. Теорії праворозуміння. Теорія природного права як складова національного законодавства. «Чиста теорія права» Кельзена. Вузьке праворозуміння та широке праворозуміння. Поняття права та його ознаки. Суб'єктивне право та його співвідношення з правом в об'єктивному розумінні. Принципи права. Публічне і приватне право.

Тема 2. Правоутворення як процес самоорганізації права

Поняття правоутворення. Правотворчість. Законотворчість та законодавчий процес. Поняття джерела права, його різні значення. Система джерел (форм) права. Нормативні акти як джерела права та їхня система. Закон як основне джерело права у правовій державі, підзаконні нормативні акти.

Межі дії нормативних актів. Дія нормативного акта у часі; порядок набрання чинності актом; зворотна сила закону. Дія нормативного акта у просторі; екстериторіальність. Дія нормативного акта за колом осіб; імунітет та його різновиди.

Тема 3. Система права

Поняття і структура системи права. Загальна характеристика галузей та інститутів права. Норма права: поняття, види, структура. Співвідношення норм міжнародного і національного права.

Предмет, метод та юридичний режим регулювання як класифікаційні підстави галузевої систематизації правових норм. Основні галузі права та загальна характеристика їхнього змісту та джерел: конституційне, цивільне, трудове, адміністративне, фінансове, сімейне, земельне, кримінальне, цивільне процесуальне, кримінально-процесуальне, кримінально-виконавче.

Тема 4. Система законодавства: поняття та структура.

Поняття та зміст системи законодавства. Співвідношення системи законодавства із системою права. Структура законодавства та її види. Галузі та інститути законодавства. Основні ознаки інститутів законодавства. Основні ознаки галузей законодавства. Систематизація нормативно-правових актів.

Тема 5. Правові системи сучасності

Поняття та елементи правової системи. Основні типи сучасних правових систем світу. Особливості романо-германської правової системи: структура права; форми (джерела) права.

Основні риси англосаксонської правової системи: структура і джерела англійського права; розвиток і функціонування права США; право інших країн англосаксонської правової сім'ї.

Загальна характеристика релігійно-ідеологічної та звичаєво-общинної правових систем: особливості виникнення та загальна характеристика мусульманського права; джерела та особливості структури мусульманського права; загальна характеристика сім'ї традиційного права; • звичаєве право Африки; далекосхідне право.

Змішані типи правових систем: поняття змішаного типу правової системи; загальна характеристика скандинавської групи правових систем: характеристика латиноамериканської групи правових систем.

Правова система сучасної України.Поняття та класифікація правових систем. Романо-германська правова система. Система загального права. Інші правові системи.

Змістовий модуль 2. «Політичні системи та політичні інститути».

Тема 6. Політичні системи сучасності. Політичні режими (2 г.)

Системний підхід до політичного буття. Сутність, структура і функції політичної системи. Типологія політичних систем. Поняття та критерії політичного режиму.

Тема 7. Основні інститути політичної системи суспільства (2 г.)

Держава як центральний інститут політичної системи суспільства. Становлення й розвиток правової соціальної держави та громадянського суспільства. Політичні партії та партійні системи.

Змістовий модуль 3. «Сучасні соціосистеми»

Тема 1. Соціальні системи: понятійні основи (2 г.)

Соціальні науки як науки про системи соціальних взаємодій людини. Соціологія та економіка. Соціологія та управління. Соціологія і психологія.

Багатозначність понять «система» і «соціальна система». Основні характеристики системи. Структура і складові соціальної системи, їх специфіка. Типологія соціальних систем. Умови виникнення соціальних систем. Рівні соціальних систем, їх ієрархічність. Закономірності функціонування і розвитку соціальних систем. Класифікація соціальних систем: соціальні групи, спільності, організації, інститути тощо. Людський ресурс як ресурс, що реалізується в соціальних системах. Вихідні елементи організації соціального життя людини. Соцієтальна система.

Тема 2. Суспільство як соціальна система (2 г.)

Основні ознаки суспільства. Типи суспільств. Суспільне, соціальне і соцієтальне. Структура суспільства. Поняття «соціального інституту». Сутність, функції, цілі, завдання соціальних інститутів. Структура соціальних інститутів, їх типологія та ієрархія. Закономірності функціонування інститутів. Джерела розвитку (або кризи) соціального інституту. Система соціальних інститутів. Інституалізація як форма організації соціального життя, соціальних взаємодій індивідів. Основні ознаки інституційних взаємодій. Поняття соціальної

організації.Типи й види організацій. Загальні риси організації. Соціальна структура суспільства. Теорія соціальної мобільності (П. Сорокін, Т. Парсонс). Напрямки і форми соціальної мобільності. Співвідношення понять диференціації, стратифікації і соціальної структури. Види стратифікації. Механізм соціальної стратифікації. Сучасні концепції класової структури суспільства. Поняття еліти. Соціальна нерівність.

Тема 3. Соціальна стабільність і соціальний контроль у суспільстві (2 г.)

Поняття соціальних змін і соціальної стабільності. Класифікація соціальних змін. Види соціальних змін, фактори, що їх викликають. Причини та механізми соціальної зміни. Управління змінами. Соціальний контроль: поняття і види. Причини соціальних девіацій та шляхи подолання соціальних відхилень. Зміст поняття «соціальний рух». Типи соціальних рухів. Життєві цикли (стадії) соціальних рухів. Умови прояву і розвитку соціальних рухів. Особистість і соціальні рухи. Фактори, що впливають на участь індивідів у рухах. Поняття «соціальний процес», його взаємозв'язок з функціонуванням і розвитком соціальних систем. Соціальний процес як форма соціальної зміни системи. Основні ознаки, структура та стадії соціального процесу. Можливості управління соціальними процесами. Модернізація як соціальний процес. Інноваційні процеси. Циклічні процеси.

Тема 4. Соціологія геополітичних процесів (2г.)

Соціологія та геополітика. Соціологічний підхід до геополітики. Принципи і школи геополітики. Геополітика і соціологія простору. Огляд геополітичних теорій. Основні напрямки геополітики. Формування концепцій глобалізації. Національна держава у світовій системі міжнародних відносин. Концепції глобалізації в західній та вітчизняній соціології.

4. Список рекомендованої літератури

1. Політологія: Навчальн. посібник / Під ред. Гелетей С. Д., Рутар С. М. – К., 2008.
2. Політологія: Навчальн. посібник / Під ред. Погорілого Д. Є. – К., 2008.
3. Політологія: Навчальн. посібник / Під ред. Гончарук Т. В., Гурік М. В. – Тернопіль, 2009
4. Політологія: Навчальн. посібник / Під ред. Горлача М. І., Кременя В.Г. – К., 2009.
5. Правознавство: навч.-метод. посібник для неюридичних спец. вищих навч. закладів/ О. П. Варич [та інші]; Укр. інж.-пед. академія. - Х.: [б. в.], 2010. - 290 с.